

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . . . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . . . 2-50 зр. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш, а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — В Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о год. 6-їй пополудни.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9. ул. Коперника (Ліндога ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє встереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Руска довготерпеливість вичерпана.

(+) Вчора подали ми вість про многоважну подію, яка склала ся на дні перед закінченєм сесії і шестилітньої законотатної доби галицького сойму, про вихід руских послів з сойму, попереджений заявою, яку відчитав п. Барвіньський іменем всіх товаришів. Ся подія викликала велике вражінє серед соймової більшости і в міродайних кругах, розійшла ся блискавицею по місті і була предметом всяких толків. Зараз в часі соймового засідання відбула ся нарада клібових провідирів соймової більшости, а іменем соймового кола польского силкував ся ослабити заяву руских послів гр. Войтіх Дідушицький, а також намісник забирав голос в бюджетовій розправі і говорив із свого становища про сю подію. І польске дневникарство розписало ся о сій справі, силкуючи ся виправдувати поступованє соймової більшости і ослабити вражінє викликанє виходом руских послів.

Найчуднійше звучала промова гр. Дідушицького, котрий назвав поступок руских послів неоправданим, позаяк шкільна комісія займала ся справою рускої гімназії в Станиславові, однак сойм не мав ніякої основи до полагожденя сеї справи. Забув однак гр. Дідушицький признати ся перед соймовою палатою, що як-раз він яко предсідатель субкомітету шкільної комісії довгий час не скликавав засідання і що він стояв на чолі недостойної тайного совітника обструкції, веденої в шкільній комісії, щоби справу рускої гімназії заблагнити і не довести до рішеня в сій сесії.

Супротив такого поступованя шкільної комісії, споводованого очевидно впливами керманічів соймової більшости, мусіла вичерпати ся руска довготерпеливість. Від р. 1883. старали ся рускі послы о поступенне заспокоюванє найконечнійших потреб руского народа, а вжеж найбільш важкою справою мусить бути освіта молодіжи в рідній мові. І в сій законотатній добі змагали рускі послы до того, щоби мирною дорогою тут в краєвій репрезентації законотатній полагоджувано оправдані з кожного боку домаганя руского народу. Справа рускої гімназії в Станиславові була загалним бажанєм руского населеня тих околиць і цілого краю. Виразом того були петиції, внесені на вторішній сесії соймовій Преосв. владикою Шептицьким. Сойм ухвалив відслати їх краєвому виділові, щоби в порозуміню з ц. к. радою шк. кр. розслідив сю справу і прийшов з внесенєм на сегорічній сесії. Кр. виділ відносив ся до ц. к. ради шк. кр. і до виділу ради повітової в Станиславові, котра збирала ся 4 рази, однак все не доставало потрібного до ухвали числа членів. Рада повітова володила подібно, як субкомітет, котрого предсідателем був гр. В. Дідушицький. Задля того кр. виділ не міг предложити соймові ніякого внесеня і се спонукало п. Барвіньского виступити в палаті з само-

стійним внесенєм. Се внесенє вийшло зараз на першій засіданю, так що сойм міг єго протягом теперішньої сесії полагодити. Предсідатель шкільної комісії кн. Чарторийський відніс ся предметово до сего внесеня і поставив єго зараз на деннім порядку в комісії. Однак воловодженє субкомітету казало здогадувати ся, що керманічі соймової більшости хотять справу убити. Се споводувало п. Барвіньского до інтерпеляції в палаті, зверненої до предсідателя шкільної комісії. Пос. Вахнянини звертав увагу в своїй річі в шкільній розправі на неприхильність більшости і висловив надію, що більшість ще схамене ся. Також і приватно рускі послы звертали увагу міродайних кругів на сю справу і домагали ся її полагоди. Але шкільна комісія вела дальше обструкцію аж до вчерашнього дня, щоби відтак вимовити ся недостачею часу. Се і спонукало руских послів, що зібрали ся з початком засідання понеділкового на нараду, котрої вислідом була заява і вихід. Ся подія отже не була ані несподіванкою, ані візантійством, ані маневром обчисленням на ефект, але актом конечности. Коли дехто думає, що се маневр передвборчий, то дуже помиляє ся, а так само і ті, що висловили, мовби з тими послами спільна робота була неможлива. Їх поступованє було до крайности терпеливе і уступчиве, але не найде ся ніякий посол і в будучині, котрий посьмів би на таке маловаженє пекучих і оправданих потреб руского народа бути байдужим. Прийдуть иньші, то й ті мусять стати в обороні прав руского народу і будуть і мусять вимагати полагоди рускої справи, она не дасть ся нічим зацитькати, ані промовчати, ані обструкцією ударемнити.

Скарбківська фундація против гуцулів в Жабо.

(Дальше).

По якій правді скарбківська фундація вигонить гуцулів з їх ґрунтів, напроваджу лише отих 2 случая:

Михайло Forgiel (згудульщений мазур) посідає після арк. ґрунт. ч. 1421. парц. чч. 6045 і 6046/5, простору 15 мор. 1023 с., від кількадесяти літ, бо він «пристав» (оженивсь) на ґрунт Параски з Петрашуків. Сегодня се люде до 80-літні, котрі поверх 50 літ уживали самі той ґрунт, а що уживали на правній підставі, доводить акт, котрий наводжу у відписі з ориґіналу: «W Imie Oycy u Syna u Duchy Świętego Amen. Ja Fedor Kostiuł obywatel Zabowski a poddany JW. Pani Naszey Dziedziczki z Potockich Kossakowskiej Kasztelanowej Kamińskiej Dobrodzieyki zyiąc od lat moze 100 albo czy nie więcsy nie mając ґруntow własnych Moich, tylko Lasu kupowałem poczęsci u Ludzi u z Lasów wyczeraiąc (уцхрти. зн. одерти так з на локоть смереку з кори «лубу», щоби через літо ухсла) у terebiąc (теребвити=чистити, а ту корчувати) Pole czyniłem, у na takich ґруntach аз do Starości Moiey zyłem i trzymałem się (удержувавсь) będąc bez zennym. Dzieci niemialem Swoich ani Zadnego pokrewnego abym mógł Sukcessorem u Possessorem uczynić do ґруnt-

tow moich u Fortuny Moiey, tylko widząc у wie-dząc z dziecianych Lat Gawryła Petraszczuka (дїда Параски Forgiel) Syna Petra Ostafyczuka, poddanego Zabskiego, ktoregom Sobie upodobał Gawryła Petraszczuka у tego mnie za Syna przyimuię у za Sukcessora do wszystkich ґруntow (певне не думав зробити сукцессоркою фундацію скарбківську, котра Парасці Forgiel не лишила кланта землі, але забрала все ту записанє Гавр. Петрашуків а ще до того в додатку і ґрунт — куплений вже Мих. і Параскою Forgiel) Moich u Fortuny Moiey i iakom Sam trzymał у używał tak temu zapisuię daię i wiecznemi czasы daruię jako Dzieciom daię, Wnukom у Prawnukom Jego Naysamprzod Chałupó Moią z kotłami у kotłami (не обізнаний з гудульским житєм подивувєсь, чому гудул у zapis wieczysty, кладе ще й тепер kocioł? Гудул веде ще й тепер жите на пів кочуюче. То в полонину, то в роботу подальшу бере він зі собою котел або кїтлик, як до числа єго робітників, щоби собі колешу а до неї «парінку» (молоко) заґріти. Слово кочувати на долах мало вже зрозуміле, ту в щоденнім уживаню) cztery ieden wielki kocieł, у trzy mniejsze jako у ґруnt Pole (поле-ораниця, кішниця і толока), у Lasy, z wodą у ze wszystkimi pożytkami у użytkami, tam do tego ґруntu należącemi, ktorego ґруntu Miedzę, chitary (хитар-межа уживаєсь більше при границях сіл) у Granicę waruię wyrazam і okryslam а to te są l-mo od Wasyliny wdowy, Ferorychy Stelmaszczuczki ґруntu z Kiczery (верх) w Dolinę iak Goscinieć (плай=шлях в полонину, бо тоді ще дороги до Жаба не було тай не було теперішнього виділу повітового, котрий на 8 км. дороги видає 175 тисяч зр. без найменшої потреби і пожитку!!) Starowiecki (старовіцький-старосьвітський) Sutki (улиця), po Szrodku Grunia (повдговатий верх), на Ilma (їль=сосна) Drzewo а koło Budynku Szopy, wirzchem iak Goscinieć (-плай) w kryntę Połoninę, ku małej Kiczerce idąc małe Smereki poscinane а od wschodu Słońca popod Kiczerkę skruz (скрізь-всюди) przez mały Lasek на Buka (дерево) wielkiego. А на tym Buku Znamie znak siekirą wyrąbane а przez ґруnt Zołobatyno (жолобом-провалом) на Południe ku Słońcu на kyrnice pod ґруnt у popod ґруnt dołem Potokiem do Blychawoho (певне потічок) przypiera а od Iwana Kowbasniuka ґруntu у Lasu wwierzeh potoczyną po Paciofoniańskie (Пацьохнюки родина гудульська) ґруnta do Gury Potokiem w Kremenieć (кременицею зовуть гору до полудня положену, де але вітроломі або захланність людска витеребила ліс і лишила дрібний камінь-кременицю) większą do Samcy krynty Połoniny Kossowskiej, także druga Granica z drugiej Strony od Zatoru(?) z Samey Krynty Połoniny Kossowskiej Potok rwie się (впизьсь) а po ґруnt Iwana Korczuka dołem Potokiem po Sucharowskie ґруnta dołem Potokiem do Wsamy (до всякий=по самий) Potok wielki Zabioski nazywaiący się, а tam trzy Potoki do jednego zchodzą się (в таких місцях мали звичайно оуришки гроші закопувати і на двох противолежних деревах вирубували топірцями вказівку як пр. двері або тим под.) od tych zaś trzech Potoków wwierzeh ґруntem Lasem а z Lasu w Pole iak się wychodzi Kyrnica а tam z tey Kyrnicy druga Kyrnica (під кирницями треба розуміти не кирниці оцембровані а жерела, яких в горах у верхах повно, а котрі гудули зовуть головицями), та z tey на Jalieć (ялицю), у od tey Jalieć ze we wrotach aż przypiera do

tey Fedorychi Stelmaszczuczki Gruntu y po te kyrnicę wyzey wyrazone od Semena Suslanki Gruntu ktorę to Grunta moie Fortunkę moią y Lasy wszystkie jako z dobrej woli moiey y ochoty daie daruię y wiecznemi czasy zapisuę Gawryłowi Petraszczukowi tak na to dla wiary dania przy Imieniu moim w Domu moim przy samym Urzędzie naszym do Domu moiego zwokowanym y zaproszonym podpisuję się y znak krzyza Świętego kładę. — Fedor Kostiuک † Wasyl Dzogoluk ataman swiadomy, † Mykita Sołonyeczuk Wuyt † Tymofi Drahryuk Przysięzny † Andri Pauluk Atažka † Tanasi Bogdaniuk Dzieśiatek swiadomy † Ołexa Bysaszczuk † Wasyl Bysaszczuk † Semen Suslanka † Prokop Kikiuczuk † Ila Bysaszczuk † Juri Kikiuczuk † Wasyl Soriuk † Semen Kikiuczuk † Mychayło Iwasyluk † Ihnat Herdeczuk † Działo w domu własnym Fedora Kostiuکا d. 10. Junij 1785 anno w Zabiuk. Tenep sliđuyotъ potwierdzenia to splacenyx dowgiv za Fedora Kostiuکا — i potwierdzenia dwa. »Ja Gawryło Ostafiyeczuk zaplacilem Długu za tego Fedora Kostiuکا Leybie Szłomowiczowi Arędarzowi Zabskiemu Talarow dzieśięć y zł. 4 — y Petrowi Sztepczukow iza tegoz dałem długu zł. siedem Gawryło Ostafiyeczuk Petraszek † y ja swiadomy Sztęfan Zydyeczuk † y ja Mychayło Zydyeczuk swiadomy † Item za tegoz Fedora Kostiuکا Dług Ili Bysaszczukowi dałem owśę białą wwełnę wiosny teraznieyszey z Jagniem 1786 anno. Item Ja Gawryło Petraszczuk Leybie Szłomowiczowi Arędarzowi naszymu teraz w Jesieni dałem dług Fedora Kostiuکا zł 8 — 1786. — Item Mikołajowi Hordiówi Ziubiukowi za tegoz dług dałem Talarow dwa y Berbenicę Bryndzy. — Ja iako o Gruń kiedys Oyca mego Semena Kostiuکا własny, potem Fedorowi Kostiuکowi przez tegoz Oyca Moiego przedany a przez Fedora Kostiuکا Gawryłowi Ostafiyeczukowi w Testamencie w Miedzach iako wyzey wyrazono ligowanym zadney Pretensyi z Swoiemi potomkami w wieczne Czasy roscić nie będą iak na to dla wiary ręką własną podpisuję się w Zabiuk Die 7. Maji 1791. Roku Mikołay Kosztiuk Pod(dany) Zabski † Dałem takze Mikołayowi temu (тому-що) że się podpisał tu wyzey aby o ten Gruń nie miał pretensyi do mnie zadney owcę białą z jagniem białym w wełnie (zn. не стрижену з руном) Gawryło Petraszczuk co wyzey (в значіню datum ut supra). — I tem Majorkowi Zydowni za Fedora Kostiuکا dług dałem zł. 4 — 1793. — Далше то вже начерк письма відмінний, бо то подтверждение dominium. »Z tym zapisem ma się udać ządający czyli Pretendent do JW. Pana Promińskiego Mandataryusza do Roznowa, który ten Interest wyrozumi y iezeli nihil obstatit go Protokołu Grontowego wezmie, na Oryginale lub C seutda (здаєсь має значити contrarium sententiam) zawiadczy y na ten czas do Moiey Approbaty odeszle & 9. Lipca 1794 lince (село снятинського повіту) Tadeusz Czarkowski m. p. Ten Zapis waznie zrobiony jako Relacya JW. Pana Promińskiego Justycyaryusza Aprobuię & 18. 9-bris 1794 Sniatyn Tadeusz Czarkowski v. p. Pełnomoc(ny) Plenipotent — Do Protokołu przyięty y zaingrossowany bydz moze d. 18. 9-bris 1794 Czarkowski v. p. — Będąc na Dniu dzisieyszym w Sniatynie tę Tranzakcyę już Approbowaną y za wazną uznaną Aprobuię y Stwierdzam Datt w Sniatynie dnia 9 Czerwca 1798 Katarzyna z Potockich Kossakowska v. p. Печатка з чорного ляку — як совість тих, котрі не зжахнулись по 100 pp. вигонити з того ґрунту 15 душ гуцульских під голе небо, бо прогнані крім віднятого у них ґрунту нігде клатника землі не мають.

(Далше буде).

Річ д-ра Олесницкого

виголошена на засіданю Союму дня 3. липня 1901 для умотивованя внесеня в справах громадских.

(Далше).

Вже сам період шестилітного урядованя рад громадских є рішучо за довгий іменно з огляду на зверхність громадску а найбільше начальника громади, котрий при браку належитої контролі занадто зживаєсь з своїм неотвiчалним становищем і починає набирати пересвiд-

чення, що не він для громади, а громада для не-го існує.

Однак було би ще пів-бiди, коли би сей період заховував ся стисло і належито.

Тимчасом принайменше в повітах східної Галичини зарядженя виборів зараз по впливі шестилітного періоду належать до виімків — а правильно урядує рада понад шестилітє а то в малих громадах по пару а навіть і кілька літ, мiтмо що мешканці громади пишуть і висилають депутації до староства о нові вибори.

Мiтмо переведеня виборів суть однак способи, щоби давним радам і давним вiйтам дати можливість як найдовшого урядованя. Против виборів хочби найлегальнiше переведених вносять давні вiйти або їх адгеренти протести — а внесенє протесту хочби зовсім безосновного, вистарчає у нас зовсім, щоби справу на довгі часи засвiтати.

Справа протестів від виборів громадских трактуєсь у нас таким спеціальним способом, якого не подиблемо більше нігде в цілїм свiті. Если протест лежать незалагоджений рік лише — то є термін ще дуже короткий і та громада може говорити о щастю.

Звичайно лежать у нас протести неполагоджені по кілька літ — громади ходять, просять, пишуть, шлють депутації до намісництва — все однак без успiху. А тимчасом в громаді запановує загальна анархія — з давної ради звичайно більша половина вимерла — комплету нема і всі рішеня ради суть неважні, найчастiйше однак кінчить ся справа тим способом, що вiйт з писарем касують абсолютию і самі без ради радять і радять абсолютно в громаді, а урядованє тоє тяжко відбиваєсь на маєтку громади і ладі в громаді.

Тоє поступованє властей політичних в справах полагодженя протестів громадских — тоє систематичне і цілими роками проявляюче ся полагоджуванє тих-же іде хiба на тоє, щоби ідею автономії громадскої звести ad absurdum — але з другої сторони спроваджує оно надто тяжкі і болочі наслідки для краю, щоб можна мовчки переходити над ним до дневного порядку. Є то справді безпримірне маловаженє найжизненiйших інтересів краю — а що оно вiродилось у нас в систему — то думаю, що хочти говорити о якій поправі відносин громадских, мусимо передовсім против такого поступованя рішучо запротестувати і домагатись зміни.

Помiтмо правосильности вибору зверхности громадскої суть ще і далші средства, щоби дати можливість давним вiйтам панувати по можности в найдовші літа.

По уконституованю ради і по виборі вiйта вносять ся знов протест против виборови зверхности громадскої і розпочинаєсь да capo al fine давна історія. Справа протесту знов залагає роками, а в громаді панує вiйт давний. Навіть і по правосильнім рішеню такого протесту графляють ся випадки, що староства по кілька місяців і довше не допускають нового вiйта до зложеня приреченя, щоби була можливість давному вiйтови продовжати хочби ще о кілька місяців своє панованє, таким способом витворюють ся у нас по громадах зовсім спеціальні відносини.

Иньші народи в Австрiї мають щастє мати з поміж себе і домагатись членів палати панів — ми Русини не маємо того щастя — за те маємо доживотних вiйтів, котрі розпановившись і розживившись на тім уряді, стають формальними сатрапами в громадах а затерши раз границю між своїм майном приватним а майном громадским руйнують громади під зглядом матеріальним і моральним. (Тут наводять бесiдник приміри з поодиноких громад після інтерв'єляції). Суть у нас вправді власти автономічні і політичні покликані до нагляду над громадами і маючі в руках средства злomu зарадити — однак енергія тих властей розбиваєсь о один згляд, о одну обставину — а іменно о політику. Політика се те нещасне блудне колесо, в котрiм замикають ся в нас всі справи публичні — се той послiдний аргумент, перед котрим мусять замовкнути всі иньші згляди.

У нас не оціняєсь кваліфікації вiйта після того, як він завiдує майном громадским, як пильнує справ громадских — а після того, як він заховує ся при виборах. Тi всі доживотні

вiйти, котрих довголітне панованє продовжуєсь кількатиїми протестами — то випробовані спеціальні виборчі, котрі в заміну за віддані услуги при виборах мають запевнену поблажливість і легкий хлiб вiйтівський, то звичайно люди упавші, зненавиджені в громадах, томлені гризотою совiєти і шукаючі заспокоєня єї надій келишка і тих людей піддержує ся у нас за услуги їх при виборах, а оні під ослоною тої охорони стають правдивою заразою, котрої їдє точить чим раз більше організм наших громад! А приміри такі, які соблазняють і небезпечні! Що подумати собі мусять пересiчний селянин, коли бачить, що той чоловік, котрий веде исторично неморальне жите і допускає ся явних мальверзацій, заслугує собі за тоє опіку і охорону в висших сфер — яке понятє мусить виробляти собі сей селянин о етиці тих висших сфер — і чи не суть се перші посiви тої деструкції, на яку у нас часто чути наріканя і яка звичайно зовсім пiльшим приписуєсь елементам. Декуди власти і їх органи не криють ся зовсім з мотивами свого поступованя.

Комісар староства в Борщеві, Мглей заявив виразно вiйтови Іванови Дереновскому вибраному в р. 1900 в громаді Кривче долiшнє »не бєдiesz wójtem, bo ty przy wyborach do parlamentu trzymał z Rusinami! — wójtem musi być i dalej dawny wójt Czerniecki. I дійсно вибір Дереновского зістав уневажнений.

Таких давних вiйтів утримують у нас староства і виділи повітові в спосiб, входячий іноді в сферу неможливости.

В громаді Городенці перед кількома літами усунуло намісництво заступника вiйта Петра Зенчина з урядованя і узнало єго, з виразно вираженим мотивом, що до ґрунту здеморалізував громаду — неспосiбним через два роки до повнення якого бiудь автономічного уряду. Той Зенчин пустив ся відтак на агітатора виборчого а послiдними часами був кілька разів в Городенці і Коломні судово караний арештом. Коли в найновiйших часах введеній зістав в Городенці правительственный комісар, не мав він нічого вишного до зробленя, як лише покликати до ради прибочної Зенчина, котрий тішить ся довірем єго на стiлько, що як комісар виїздить — а виїздить часто і довго пробуває поза Городенкою, бо має ще задержаний намісництвом р-ферат сервітутовий — то заступає єго не хто иньший а власно Зенчин, котрий ині вийшов на такого заслуженого мужа, що в прiсутности комісара дійсно управляє громадою.

В громаді Манастирец стрийского повіта був через попередний період вiйтом Василь Тучапський, рівнож посiдаючий кваліфікацію на доживотного вiйта, котрого однак урядованє допекло до живого громаді, котрий в урядованю своїм запер граничні лінії між своєю а громадскою власностию і з тої причини мусiла єму громада виточити процес о зворот неправно і на шкоду громади задержаних сум грошевих. Прийшли нові вибори і Тучапський не зістав вже вибраний вiйтом, вибраний зістав Василь Кліщун, котрому виділі повітовий строго наказав, щоби претенсії громади до бувшого вiйта Тучапского доходив і їх як найкорше стягнув. Позаяк новий вiйт сего не зробив, а крім того ще і деяких иньших провин службових допустив ся, рішив виділі повітовий віднести ся до староства о єго засуспендованє, однак головно з причини, що не стягнув претенсій громадских від Тучапского. Староство суспендує Кліщуна — а уряд начальника віддає з поминенєм заступника вiйта і асесорів — incredibile dictu — нікому иньшому лише Василеві Тучапскому. Протест громади доси не залагоджений, а Тучапський оголошує себе не безпiдставно вiйтом доживотним.

Таких примірів мiг би я навести багато — та они наведені в моїй згаданій інтерв'єляції. (Конець буде).

Краєвий Союм.

По звiсній вже сецесії руских послів, в дальшiм ході засіданя пос. А. Подоцкий реферує справозданє бюджетової комісії про краєвий бюджет на рік 1901. В дискусії перший займає голос кс. Стояловский, вияснює, чому лю-

довці вступили до польського Кола у Відні, та що оно тепер стало народною а не кастовою репрезентацією, критикує правительственну адміністрацію, наводить виборчі надужитя, розводить ся широко над жидівською квестією, дораджуючи цілковите відокремшене жидів, бо їх асиміляція є неможливою, а они є шкідливим елементом так із суспільного, як економічного огляду та вкінці хвалить соймову більшість, що вкінці зрозуміла потреби і бажання широких мас народа.

Пос. В. Дідушицький піддає критиці декларацію руских послів, що всі три зажаленя Русинів є безосновні, а їх сецесія не є оправданою. Бесідник думає, що се лиш передвиборчий маневр, та висказує запевненє, що сойм і на дальше буде на рівні трякувати як рускі так і польські справи.

Намісник гр. Пінїньський висказує жаль, що рускі послы опустили салю. Що до відповідий на інтерпеляції, то они потребуєть довшого часу на переведенє дослідів, бо загальна відповідь намісника чей би не вдоволила інтерпелянтів. За час свого урядованя намісник старав ся лагодити всякі національні спори і поводити ся рівною справедливою для обох народностей. Ся засада буде ним руководити і на дальше, а нинішня сецесія, доконана може в хвили роздразненя, чейже не забурить згоди, яка до тепер панувала в краю.

Пос. Яблонський говорить про роздвоєнє в рядах польської лівниці а пос. Стадницький величає діяльність сойму на економічнім поли в рамках скромного бюджету.

Пос. Бойко у довгій промові завзивав польські сторонництва до злуки, а правительство до безсторонности супротив всіх політичних груп. Людові послы добивали ся завсїди за хлібом для голодних і світлом для темних та хоть ухвалено деякі добрі закони, от як рентові оселі, то у виконаню они дають лихі вислідки через людей, що їх інтерпретують і виконують. Радісною новиною називає бесідник злуку польських послів у віденськїм польскім Колї та вкінці полемізує з кс. Стояловским.

Пос. Романович завзивав до интензивної праці і злуки в імя програми народного відродженя. Передовсім мусить щезнути авальфаетизм, а відтак розвистити ся промисел в краю. Не менше животною справою уважає бесідник громадску реформу і виборчу і в сїм напрямі жадає також від правительства пошанованя конституційних прав і усуненя надужитя.

Намісник гр. Пінїньський відповідає на закиди бесідників що-до вмїшуваня ся правительственних органів до виборів. Бесідник зазначає що і сурдугувці-урядники як горожани мають право брати удїл в публичнім житю. Тут мусить бути одна мірка для всіх. А з другої сторони власть мусить удержувати лад і порядок. Побіч сего повинна она бути безсторонною і справедливою і сего буде намісник доглядати.

Відтак радник двору гр. Лось, як правительственний комісар, відповідає на деякі інтерпеляції.

О год. 4½ маршалок перериває засіданє до год. 7.

Вечірнє засіданє зачало ся о год. ½8 дальшим ходом бюджетової дискусії. Пос. Козловский полемізує з Бойком, який сказав, що виборчі надужитя супротив Русинів будуть оправдувати гнет Поляків в Познаньщинї і в Росії, та з кс. Стояловским що-до жидівської квестії. Дальше бесідник гворить про розширене виборчого права для робітників і відповідає пос. Романовичеві в справі шкільництва, що наглим закладанєм шкїл анальфаетизму ще не усуне ся. Мусять зайти реальні поправки просьвіти. Вкінці ставить резолюцію в справі засиленя краєвого фонда, а іменно, щоби зневолити правительство до зіволеня на побиранє додатку від податку від пива.

Пос. Левенштайн полемізує завзято з кс. Стояловским що-до его антисемїтизму, а відтак говорить про піднесенє промислу та податковий утиск в Галичинї.

Референт А. Потоцький начеркує загальні основи, на яких опертий бюджет. Що-до участи в консумційних доходах, яку край має одержати с. р., треба старатись, щоби розділ наступив

після консумції, а не після продукції. Переходячи до генеральної дискусії, бесідник підніс гармонію в соймї; такою меншостію, як в галицькїм соймї можна гордитись! Сецесія Русинів дивує бесідника, бо народні права Русинів шанували завсїди. Але Русини не завсїди відплачують добром за добре та часто зазирають до сусідної держави(!). Вкінці референт жалує ся на невластивий і за короткий час скликуваня сойму.

В подрібній розправі ухвалено без дискусії: на кошти репрезентації краю 215.672 К, кошти заряду 671.598 К, кошти ліченя 2.380.000 К, кошти щіпленя 156.000 К, санїтарні видатки 99.200 К, на добродійні заведеня 47.248 К, на школу сільських господинь в Ланцутї 1.000 К, на образованє і просьвіту 61.000 К (для крак. Академії) на видатки краєвого шкільного фонда 9.201.394 К, на шкільний емеритальний фонд 539.283 К, для шістьох членів шкільної ради 14.400 К.

Задля умученя послів, маршалок перервав наради о год. 12:30 в ночи, назначуючи слїдуюче на вторник о год. 10. рано; ві вторник о півночи стане сойм замкнений.

Н О В И Н К И.

— Календар. В середу: гр.-кат. Самсона препод.; рим.-кат. Амалїї. — В четвер: гр.-кат. Кира і Йоана; рим.-кат. Целягїї.

— Намісник гр. Пінїньський виїздить в середу до Відня в урядових справах.

— **Hrabia Andrzej Potocki**, після сецесії руских послів, посьмів вчера кинути під їх адресою інсинуацію „że Rusini często zerkają ku sąsiedniemu mocarstwu“. Відповімо, що послы-народовці хїба сему не винні, що в між Русинами люди, які „zerkają“ до Росії. Хто їх виплекав? — се знає найліпше hrabia Andrzej Potocki. Їх ще й до нинї дехто дуже любить, — називає „porządny“, — бо они не „hajdamaki“, u których apetyt bez przestanku wzmagą się, żądając utworzenia ruskiego gimnazjum i katedr na uniwersytecie, a więc załatwienia spraw, nad któremi trzeba się „układać, zastanawiać, badać, co było w obec krótkości sesji niemożliwem“. (Dziennik Polski, Nr. 253. z dnia 9. lipca). Та не про се річ! Гр. Потоцькому радимо, щоби місто іспінувати руским послам несповнену провину, пригадав собі на кавційний льос одного зі своїх офіціалїстів та на виграну сто пядесять тисяч зр., яка впала на сей льос та на сю обставину, що виграну р. hrabia задержав і був зневолений віддати ві спадкоємцям доперва під судовим примусом...

A więc, zamiast Rusinów, hrabiowska
Mości,
Racz pilnować swojej własnej fasji
moralności.

— **О. Мандичевский** не має руского апетиту! Мимо сецесії руских послів, він остав ся в соймівій салї „як доживотний інвентар“. А разом з ним і о. Фацевич шукає чогось між польськими лавками... чи не єпископської мітри? Однак певною річю є, що сї два церковні достойники не ослабили значіня спільного поступку руских послів, бо їх дальше перебуванє на соймівій сесії не вплинуло з печальности про добро руского народа, але хїба з інших, особистих причин. Згода добра, але не соломяна, така згода, щоби рускі послы мовчки приглядали ся, як господарує польска більшість на свій лад та на свою користь. Рускі угодові послы стояли довгий час непохитно при кличі згідної, вирозумїлої праці в рамках краєвої автономії. Зразу справді здавало ся, що польські політики поведуть ся льояльною та вирозумїнем для руских справ. Але потім показало ся, що ті малї концесії, які подали в імя згоди руским угодовцям, они не уважали актом справедливої конечности супротив руского народа, а радше актом ласки. Небавом зачали жалувати своєї „polityki sentymentów“ і зачали вести краєву політику в шовіністичнім напрямі, без огляду на руский варїд і руских послів. Такої згоди ми не розумїємо і не розумїли ніколи. За чесну, справедливу згоду ми остоювались навіть супротив важких замїтв та неслухних обвинень других руских партій. Против потоптаня прав руского народа, ігнорованя его потреб та переходженя до дневного порядку над его бажанямї став доконечним рішучий, одноцільний протест. І ми тїшимо ся, що при нагодї сецесії руских послів виявили ся наглядно чисті, патріотичей интенції руских, угодових послів, а заравом і відділило ся від них те шумовинє, яке з конечности причіпляло ся до них. Між тим шумовинєм шукати треба справдішних калмуків...

— **3 Наукового Товариства ім. Шевченка**. В середу дня 10. липня буде засіданє історично-філософїчної і фіольогїчної секції точно о 5. год. вечером з таким порядком: 1) Дд. Ів. Франко: Пїяцьке чудо в Кореувї. 2) Ст. Томашівський:

Найдавїйша польська судова записка. 3) Біжучі справи.

— **Вечерниці в пам'ять М. Драгоманова** відбууть ся заходами і силами української молодїжи в суботу дня 13. с. м. в великій салї готелю „Belle Vue“ у Львові. Білети можна замовляти у п. Кузєлі, в „Академічній Громадї“ Львів, Ринок 10.

— **Запомоги для бурс гр.-кат. львівської архидиєцезії**. Завїщанєм з дати Львів дня 9. вересня 1897. записав Его Еміненція бл. п. Кардинал Сильвестер Сембратович межи иньшими легатами також легати для товариств „Шкільна Поміч“ у Львові, „Руслан“ у Львові і „русским бурсам“ архидиєцезії львівської в загальній сумї 30.000 зр. а. в. (60.000 К) зглядно в сумі, яка по виплаті прочих легатів лишить ся і уповажнять екекуторів завїщаня (д-ра Гладшовского, О. Туркевича, О. Чапельского і д-ра Федака), щоби суму тую цілком після власного узнаня розділили.

Виплата легатів була однакж неможлива, бо ц. к. Скарб державний зараз по смерти Его Еміненції узискав право заставу на всіх папєрах цїнних і претенсий належних до спадкової маси бл. п. Кардинала в ціли забезпеченя своїх претенсий.

Доперва сего року удало ся екекуторам завїщаня узискати від ц. к. намісництва звільненя одної частї спадкового мастку з під екекуції і права заставу і приступити до виплати записаних через покійного легатів.

З суми виданої екекуторам на підставі того звільненя позїстала по виплаті легатів для служби і иньшим маючим першєнство — на виплату легату записаного товариством „Шкільна Поміч“, „Руслан“, і руским бурсам львівської архидиєцезії невеличка частина, котра вносить ледви ¼ часть записаного легату.

Щоби сю квоту розділити відповідно, просять екекутори завїщаня всіх повисше наведених легаторів, а спеціально заряди руских бурс гр.-кат. архидиєцезії львівської, котрі рефлектують на записаний їм бл. п. Кардиналом легат, щоби найдальше до дня 1. серпня 1901. зволили письменно зголосити ся до д-ра Стефана Федака, прислати послїдні своє справозданє, подати число учеників умїщених в дотичній бурсі і фонди, якими на їх удержанє розпоряджують.

— **40-лтий ювілей** артистичної діяльности на сценї буде обходити артист „Руско-народного театру“ п. Тит Гембіцький. Ювілят походить з України, де був спершу урядником в судї в Бердичевї і там яко аматор-актор ставив перші кроки в театрі Зелінської в 1859. р. В рік пізїйше п. Гембіцький вступив до житомирского театру, а опісля до київского під управою Т. Борковского. В 1868. р. переїс ся до Галичини і вступив до руского театру, де перебув без перерви досї. В 1898. і 1899. роках був управителем театру. Теперїшня дирекція признаючи заслуги ювілята около розвїтку рускої сцени, устроює в его користь бенєфісовє представленє ві вторник дня 16. с. м. в міскім театрі у Львові.

— **Вїсти з Американської Руси**. „Руский Народний Союз“ числить понад півчверта тисячів членів, а межі ними 49 женщин і 347 дітей. До „Союза“ належить 46 церковних братств.

Новий свїщеник о. Ю. Чучка, бувший редактор угро-рускої часописи „Наука“, приїхав до Америки і обняв парохїю в Johnstown, Pa., на місце відїзджаючого до краю о. І. Дзубал. О. Чучка має бути образований, працьовитий і чесний чоловік.

Михайло Куриля, що скінчив сего року „The Elmira Academy“, має намір записатись на курс цивільної і електричної інженерії на „Lehigh university“. Він має заледно 16 літ, значно розвинений і говорить плавно по руски, польски та німецьки. Его родичі є Русини. Спосібности его і талант богато обіцюють.

Учитель в Сифтон, Ман., Канада, Василь Цїхоцький, повісив ся в Вінніпег, Ман., де дня 21. м. м. приїхав був здавати учительський іспит. (За амер. „Свободою“).

— **Стан вдовичо-сирїтского фонда переміської єпархії** вносив днє 28. лютого с. р. в вартїсних папєрах 355.830 К і 1064 К готівки, що становить корінний фонд, дальше в резерві 2.625.49 К, в підручній касї 643.28 К готівки, а 4.333.51 К в вартїсних папєрах.

— **Конкурси розписує**: Виділ повітової ради в Скалатї на посаду окружного лікаря з осїдком в Товстїм. Рїчна платня вносить 1000 К і 600 К на кошти подорожи Речинець до вношеня подань — 15. серпня с. р. — Магістрат м. Сокала на посаду лісничого для лісу в Белзї з речинцем до 25. с. м. Платня вносить річно 1200 К і додатки.

— **Дрібні вїсти**. Стипендійною запомогою в висотї 100 К річно з фонду бл. п. о. Льва Мацїлинського надїлив совїт „Народного Дома“ у Львові Михайла Лазорка, практиканта „Народної Торговлі“ в Дрогобичи.

— **Переписка редакції і адміністрації**. Впр. Г. Боб. в Бокові п. Б. Адреси о. Григорія Грушки не знаємо. Однак ми готові умїстити безплатно еталий анонс, може нас хто про адресу его по-

інформує, лише питаємо Вас, чи вільно оголосити причину, для якої се робимо.

Телеграми.

Гмунден, 9. липня. Цісар і архикняжна Марія Валерія прибули ту вчора пополудни. На двірці привитав їх данський король і кн. Кумберланд.

Париж, 9. липня. Figaro доносить, що Ватикан приказав вручити Французькому правительству дипломатичну ноту против закона о конгрегаціях.

Мадрид, 9. липня. Ліберальні послы з Каталонії були вчора на аудієнції у королевої-регентки і заявили, що они є безумовно за дальшим полишенням Каталонії в звязку з монархією, але обстають за переведенням реформ в дусі децентралізації.

Тернопіль, 9. липня. Вчора помер ту Володимир гр. Баворовский, б. повітовий маршалок в Теревовлі, в 76. році жита.

Лондон, 9. липня. «Indester review» доносить, що Англія видала на війну з Бурами 12 мільярдів фунтів штерлінгів.

Краєвий Соїм.

Перед отворенем нинішнього засідання всі рускі послы явили ся в маршалківськім бюрі, аби попрощати маршалка гр. Баденього. Пос. Барвінський іменем послів-Русинів заявив маршалкови, що в виду вчерашних подій Русини не будуть могли попрощати его в повній палаці, длятого ту складають ему подяку за безсторонничий провід нарадами і пращють его з нагоди кінця 6-ліття. У відповідь маршалок подякував за слова признання та заявив, що викликане вчерашною подією непорозумінне скоро проговорить і настане знова згода межи обома народностями.

О 10^{1/2} год. маршалок отворив засіданє.

Відчитано інтерпеляції. Між ними були пос. Олесницького о оголошеню висліду спису насе-

лень і в справі регуляції гірських приток Дністра, та пос. Окуневського в справі громадської господарки в Гусятині, в справі недостатку поштових урядів над границею Буковини і в справі дефвдації в громаді Трибухівці.

Дальше пос. Онишкевич іменем краєвого віділу реферує внесенє в справі елементарних нещастє в 1901. р. Кр. виділ предкладає, аби в ухваленого вже кредиту 40.000 К визначувати запомоги і позички. Ухвалено внесенє кр. виділу з поправкою п. А. Потоцького, аби давати лише позички.

На внесенє бюджетової комісії ухвалено уділити погорільцям Дворів 1.700 К а Угнова 3.000 К запомоги.

Дальше пос. Мерунович реферує справозданє водної комісії що до будови водних доріг. Комісія предкладає, щоби соїм ухвалив, що край має причинити ся до будови водних доріг такою квотою, яка потрібна до опроцентования і амортизації осьмої частини облїгацій державного довгу, виданого на покритє коштів будови каналу Дунай-Одра з Вислою. Дальше аби соїм вїзвав правительство, аби оно виступило перед державною радою з проєктом будови каналу до Львова, аби відповідно вивїновало порт в Кракові, аби старало ся о будову каналу до Бродів і ин. Внесенє ухвалено.

Година 1^{1/2} пополудни — засіданє триває дальше.

COLOSSEUM Ernesta Thorna,

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонїшна.

Програма від 1. до 16. липня 1901.

При співучасті військової музики 24. п. п.

- 1) Brooks & Dunean, найзнаменитші і найкомічніші американські мурни.
 - 2) Трупа Crawford, партерові гімнастики.
 - 3) Сестри Berger, концерт на уствій гармонійці і танцерки тирольські.
 - 4) Riccardo & Benedetto, голосні пародисти опер.
 - 5) Сестри Gaesch, найзнаменитші сучасні акробатки.
 - 6) Charles Pauly, артист в свистаню наслідуючий голоси птахів.
 - 7) Hombert and Renardo, Musical Burlesque Excentrics.
 - 8) Mlle Kiciki, тирольська співачка.
 - 9) Mlle Tleuri, співачка.
 - 10) Iben Obed, фантастичний арабський артист.
 - 11) Elvira Oceana and Max, еволюції на трапеаї і колесах.
 - 12) Holeman, тресура псів і котів.
- (На загальне бажанє П. П. Публики).

Що дня о 8. год. вечером велике представленє. В неділю і свята два представлення. Що п'ятницї High Life представленє. Білети вчасніше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

Львів, ринок ч. 10. (дім >Просьвіти<).

одиноке руске товариство асекураційне, обезпечає будинки і всі предмети движимі против огневих шнїд.

„Дністер“ припоручили Преосвящ. Ординарїятї Всєч. Духовенству і вірним всіх трєх Епархїй.

Фонди гваранційні „Дністра“ з днем 31. грудня 1900.

Фонд резервовий	311.540	кор. 11 сот.	} разом 520.406 кор. 66 сот.
Резерва премїї	171.942	„ — „	
Резерва спеціальна	6.000	„ — „	
Фонд емеритальний	30.924	„ 54 „	

Тарифи „Дністра“ умірновані. Надвїзка річна розділяє ся між членів в формі зворотів. За рік 1900 дістають члени 8% звороту в премїї.

„Дністер“ виплатив до 31. грудня 1900. відшкодовань 2.120.834 кор. Шноди ліквідують ся безпроволочно в присутности Делегата і 2 членів.

Полїси „Дністра“ приймають при позичках гіпотечних: Банк краєвий і Каса ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Святині, Городенці, Теревовлі, Заліщиках, Городку і Богородчанах.

НА ЖИТЕ треба обезпечитись тільки через „Дністер“ в Товаристві взаїмн обезпеч. в Кракові; в таких обезпечень через „Дністер“ іде часть провізїї на рускі публичні добродїїні ціли; полїси і квїти видає Краківське Товариство рускі.

„Дністер“ пошукує способних агентів, особливо селян господарів в окрестностях, де ще нема близько агентів „Дністра“. Агенти заробили вже 274.964 кор. провізїї.

Зголошеня о агентїї треба вносити до Дирекції у Львові.

Селяне убїгайте ся тільки о агентїї „Дністра“.

ВІД ОГНЮ ОБЕЗПЕЧАЙТЕ СЯ ТІЛЬКО В „ДНІСТРІ“.

НА ЖИТЕ ОБЕЗПЕЧАЙТЕ СЯ ТІЛЬКО ЧЕРЕЗ „ДНІСТЕР“.

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го мая 1901.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

поїзд		до Львова		поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
приходить о годинї				відходить о годинї			
	6:10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня		6:25	до Станиславова, Підвисокого, Потутор		
	6:20	з Чернівців (Іцкан, Галац), Гусятина		6:30	до Підволочиск (Київ) Бродів дв. головний		
	6:46	з Брухович, шод. від 16. мая до 15. вер. вк		6:43	» » » дв. Підзамче		
	7:45	в Янова		6:35	до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава		
	7:49	в Тернополя, Бродів на дв. Підзамче		8:30	8:40		
	8:00	» » » на дв. головний		2:55	до Кракова (Відня, Варшави), Берлина		
	8:10	в Лавочного (Пешту) Калуша, Сянока		9:00	до Скольного, до Лавочного (1. лип. до 15. вер.		
	8:15	в Сокала, Рави рускої		9:15	до Янова		
1:35	8:50	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту, Берлина		9:25	до Підволочиск, Бродів, Гусятина дв. Підз.		
	11:45	в Ряшова, Любачова, Самбора		9:42	» » » дв. гол.		
	11:55	зі Станиславова (Керемезе, Потутор)		10:20	до Сокала, Белзці, Рави рускої і Любачова		
	12:55	в Янова		10:25	до Чернівців		
	1:10	зі Скольного, Калуша, Хирова а в Лавочного		1:25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в неділі і свята		
	3:14	в Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і св.)		2:15	до Брухович від 16. мая до 16. вересня в неділі і свята		
	4:40	зі Самбора, Борислава, Стрия		3:05	до Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.		
2:20	5:11	з Підволочиск (Київ) Бродів на дв. Підз.		3:15	до Янова щоденно від 16. мая до 30. вер.		
2:35	5:35	» » » на дв. голов.		3:26	до Брухович шод. від 16. мая до 15. вер.		
	5:50	з Кракова		3:30	до Ряшева, Хирова, Любачова		
1:45	5:40	в Чернівців, Іцкан					
	6:00	в Сокала, Белзці і Любачова					
Н і ч							
	7:36	в Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і св.)		12:45	6:10	до Станиславова	
	8:50	в Брухович від 16. мая до 15. вересня шод.			6:20	з Кракова (Відня, Берлина, Варшави)	
	9:41	в Янова від 1. мая до 15. вер. щоденно			6:30	до Янова від 1. мая до 15. вер. т. в дн. б. а від 16. вер. до 30. цвіт. 1902 щоденно	
	9:20	в Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і св.)			6:35	до Лавочного (Пешту) Калуша, Хирова	
8:40	9:50	з Кракова (Відня, Берлина), Ясла, Розвадова			7:10	до Тернополя, Бродів дворець головний	
2:31	9:40	в Чернівців, Букарешту			7:32	» » » дворець Підзамче	
12:15	10:20	в Лавочного (Пешту) Хирова, Калуша			7:25	до Сокала і Рави рускої	
	10:20	в Підволочиск (Київ), Бродів на дв. Підз.			7:52	до Брухович (13. мая до 16. в р. в нед. і св.)	
	10:02	» » » на дв. голов.			9:30	до Янова від 1. мая до 15. вересня	
	3:12	в Підволочиск Копичинь на дв. Підзамче			10:30	до Чернівців і Іцкан	
	3:35	» » » на дворець головний			11:00	до Кракова, Відня, Варшави	
					11:10	до Підволочиск, Бродів дв. голов. и	
					11:32	» » » дв. Підз.	
					4:15	до Кракова, Відня, Берлина, Самбора	
					4:45	до Брухович від 16. мая до 15. вер. шод.	

ЗАВІТКА: Поїзди нічна числять ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано. Час середно-європейский різивить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского — 12 год. 36 мин. часу львівського. — В місті видають білети їзди: Звичайні білети агенція часописий Ст. І. Соколовского в пасажи Гавсмана ч. 9. від 7. год. рано до 8. вечером, а білети звичайні і спеціальні, тарифи, їзюстрованї провідники, розклади їзди і т. п. бюро інформаційне п. к. авдіанць державних (ул. Краківських ч. 5. в подвірю, сходи П., двері ч. 52) в урядових годивах (8—3 а в свята 9—12).

і відповідає за редакцію Лев Лопатинський.

З друкарні В. А. Швейковского.